

Luovien alojen ekologisen kestävyysmurroksen toimenpideohjelma -hankkeen toisen vaiheen perustaminen (Luoto 2)

Maakuntahallitus 13.06.2022 § 72

Tiivistelmä

Maakuntahallitukselle esitetään päätettäväksi, että se perustaa Luovien alojen ekologisen kestävyysmurroksen toimenpideohjelma (LuoTo) -hankkeen alaisuuteensa.

Ympäristöministeriö on tehnyt 6.6.2022 myönteisen päätöksen Kuntien ilmasto- ja kiertotaloushankkeet -avustushausta Uudenmaan liitolle Luovien alojen ekologisen kestävyysmurroksen toimenpideohjelma (LuoTo). Hankkeen tavoitteena on laatia luovien alojen ekologisen kestävyysmurroksen toimenpideohjelma, joka sisältää ilmasto- ja kiertotaloustavoitteet sekä vaikuttavimmat keinot ja työkalut sekä pilotoida niitä Uudellamaalla yhdessä kuntien kanssa.

Selostus

LuoTo -hankkeen tavoitteena on valmistella luovien alojen ekologisen kestävyysmurroksen toimenpideohjelma ja koota yhteen olemassa olevat kestävyystyökalut. Tarkastelun lähtökohtina ovat ekologinen jalanjälki ja kädenjälki luovilla aloilla. Toimenpideohjelmassa tarkastellaan luovien alojen ekologista vaikutuksia, kuten konkreettisia päästöjä sekä niiden vähennyskeinoja (ml. rahoittajat ja infra-toimijat) ja toisaalta mahdollisuutta vaikuttaa laajempaan kulttuurin ja elämäntapojen kestävyteen luovien alojen keinoin.

Ohjelma sisältää sekä ilmasto- ja kiertotaloustavoitteet että vaikuttavimmat keinot. Sitä pilotoidaan Uudellamaalla ja laaditaan tarkennettu alueellinen kunnille ja alan toimijoille soveltuva toimenpideohjelma ilmasto- ja kiertotaloustoimista Uudenmaan osalta. Se valmistellaan laajassa yhteistyössä sitouttaen kunnat, TKI-toimijat ja luovat alat kestävyystyöhön.

Hankkeen työpajasarja sisältää alan laskenta- ja päästövaikutustyöpajan sekä kullekin luovalle alalle oman työpajan, jossa alan toimijat tuodaan yhteen ja sitoutetaan yhteisiin tavoitteisiin ja toimintamalleihin. Tulokset koostetaan yhteen toimenpideohjelmaksi ja alan työkalut kootaan yhteiselle verkkoalustalle kaikkien hyödynnettäväksi. Kuntien toimenpideohjelman malli laaditaan yhdessä Uudenmaan kulttuuriasiantuntijaryhmän (ULKAS) kanssa. Siinä tunnistetaan, aikataulutetaan ja vastuutetaan keskeiset toimenpiteet, työkalut ja jalkautuskeinot sekä sovitaan seurannan periaatteet.

Hankkeen kesto on 15.8.2022 – 30.6.2023.

Hankkeen kokonaiskustannukset ovat 101 250 euroa.

Rahoitus muodostuu seuraavasti

- Ympäristöministeriön avustus (59 %) 60 000 euroa
- Uudenmaan liiton omarahoitus (26 %) 26 250 € (10 000 euroa ja omarahoituksena kirjattava asiantuntijatyö 16 250 euroa)
- SITRALta haettava osuus (15 %) 15 000 euroa

Hankkeen vastuujohtajana toimii aluekehittämisen vastuualueen johtaja Juha Eskelinen ja projektipäällikkönä hankkeeseen palkattava

kokoaikainen henkilöresurssi, joka aloittaa työn Uudenmaan liitossa 15.8.2022.

Hanke on osa laajempaa kansallisen tason hankekokonaisuutta, johon haetaan osarahoitusta Sitralta. Tämä hankeosio kattaa Uudenmaan liiton työosuuden ja sisältää hankekoordinaation. Laajassa konsortiossa on mukana ympäristöministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, Aalto-yliopisto, Creasus ry ja Mystash. Yhteistyöneuvottelut usean muun tahon kanssa on vielä kesken

Asian tausta

Useat toimialat kansallisella tasolla ovat laatineet vähähiilitiekarttoja, mutta luovilta aloilta tällainen koonti puuttuu. Erinäisiä toimenpiteitä ja työkaluja on valmisteltu, mutta kokonaiskuvaa tai työkalujen helppoa saatavuutta ei ole. Uudellamaalla on merkittävä rooli luovien alojen keskeisenä toimialueena (tuotos 69%, työllisyys 62 % TT 12/2021).

Luovilla aloilla on erityinen kyky ja mahdollisuus kehittää ratkaisuja Suomen hankalimpiin kestävyysaasteisiin, sillä luovat alat tuottavat ja muuttavat kulttuuria, arvoja sekä elämäntapoja.

Hiilineutraali Uusimaa 2030 (2035) -tiekartta linjaa maakunnan ilmastotyötä. Hanke toteuttaa Kestävä kulutus ja tuotanto -painopisteen alle kirjattua kulttuurialaa koskevaa toimintalinjausta:

”Tuetaan ilmastomyönteistä arvomaailmaa kulttuurin keinoin sekä edistetään kestävää kulttuuritoimintaa ja tapahtumatuotantoa”.

Hanke toteuttaa osaltaan kansallisia ilmastotavoitteita ja kiertotalousohjelmaa. Ilmasto- ja kiertotaloustavoitteiden jalkauttamiseksi ja vaikuttavuuden varmistamiseksi kansallisen ilmastopaneelin puheenjohtajisto on suositellut Uudenmaan liittoa laatimaan toimenpideohjelman toteuttamista yhteistyössä SITRA:n ja kulttuurialan toimijoiden kanssa.

Päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää

- perustaa Luovien alojen ekologisen kestävyysmurroksen toimenpideohjelma (LuoTo) -hankkeen,
- nimetä hankkeen vastuujohtajaksi aluekehittämisen vastuualueen johtajan,
- velvoittaa hankkeen noudattamaan Uudenmaan liiton voimassa olevaa projektiohjetta.

Päätös:

Maakuntahallitus päätti

- perustaa Luovien alojen ekologisen kestävyysmurroksen toimenpideohjelma (LuoTo) -hankkeen,
- nimetä hankkeen vastuujohtajaksi aluekehittämisen vastuualueen johtajan,
- velvoittaa hankkeen noudattamaan Uudenmaan liiton voimassa olevaa projektiohjetta.

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Juha Eskelinen
Asiantuntija Pia Tynys

Tiivistelmä

Maakuntahallitukselle esitetään päätettäväksi, että se perustaa Luovien alojen ekologisen kestävyysmurroksen toimenpideohjelma -hankkeen toisen vaiheen alaisuuteensa (Luoto 2).

Sitra on tehnyt 21.12.2022 myönteisen rahoituspäätöksen Uudenmaan liitolle Luovien alojen ekologisen kestävyysmurroksen toimenpideohjelma -hankkeen (LuoTo) osarahoittamisesta. Kokonaishankkeen tavoitteena on laatia luovien alojen ekologisen kestävyysmurroksen toimenpideohjelma, joka sisältää ilmasto- ja kiertotaloustavoitteet sekä vaikuttavimmat keinot ja työkalut sekä pilotoida niitä Uudellamaalla yhdessä kuntien kanssa. Nyt perustettavan Luoto 2-hankkeen rahoitus kohdentuu luovien alojen työpajojen järjestämiseen toimenpideohjelman valmistelemiseksi. Kirjanpiloteknisistä syistä tähän tulee perustaa oma hankkeensa.

Selostus

LuoTo ja Luoto 2-hankkeiden yhteisenä tavoitteena on suunnitella ja toteuttaa luovien alojen ekologisen kestävyysmurroksen toimenpideohjelma ja koota yhteen olemassa olevat kestävyystyökalut. Toimenpideohjelmassa tarkastellaan luovien alojen ekologisia vaikutuksia, kuten konkreettisia päästöjä sekä niiden vähennyskeinoja (ml. rahoittajat ja infra-toimijat) ja toisaalta mahdollisuutta vaikuttaa laajempaan kulttuurin ja elämäntapojen kestävyteen luovien alojen keinoin.

Sitran Luoto-hankkeelle kohdistamalla osarahoituksella suunnitellaan ja toteutetaan yhdeksän työpajaa luoville aloille kevään 2023 aikana. Luovien alojen jaottelu perustuu TEMin luokitteluun, jota on sovellettu hankkeessa. Työpajoihin kootaan Aalto- ja Taideyliopiston osajia sekä kunkin alan parhaita esimerkkejä, joiden pohjalta Sitran murrosareena-tekniikkaa soveltaen rakennetaan alan toimenpideohjelma.

Työpajojen toteutusconsortiossa on mukana ympäristöministeriö, Aaltoyliopisto, Taideyliopisto, Creasus ry ja Mystash.

Uudenmaan liitto hankekoordinaattorina sitoo Luoto – ja Luoto 2 -hankkeen toiminnan yhteen. Eri rahoittajalähteistä johtuvien rahoitusteknisten syiden takia, erityisesti kirjanpidon helpottamiseksi, esitetään perustettavaksi tämä kokonaishanketta täydentävä osahanke.

Hankkeen toteutusaika on 30.11.2022-29.9.2023.

Luoto 2 -hankkeen kokonaiskustannukset ovat 110 000 euroa.

Rahoitus muodostuu seuraavasti

- Sitran rahoitus (68 %) 75 000 euroa
- Uudenmaan liiton omarahoitus (18 %) 20 000 euroa
- OKM (14 %) 15 000 euroa

Luoto -hankkeen vastuujohtajana toimii aluekehittämisen vastuualueen johtaja Juha Eskelinen ja projektipäällikkönä Luoto-hankkeen projektipäällikkö Jaana Eskola.

Asian tausta

Luovien alojen ekologisen kestävyysmurroksen toimenpideohjelma (LuoTo) -hankkeen tavoitteena on laatia luovien alojen vähähiilitiekartta muiden toimialojen tapaan. Ympäristöministeriön rahoittama ensimmäinen vaihe käynnistyi elokuussa 2022 ja siitä on tehty erillinen perustamispäätös. Tämä osio täydentää rahoitusta ja yhdessä hankkeet muodostavat valtakunnallisen kokonaishankkeen.

Sitra on yhteistyössä Aallon kanssa laatinut kokonaishanketta pohjustamaan erillisen esiselvityksen Luovien alojen ekologisesta kestävyystyöstä. Se valmistui lokakuussa 2022 ja sen tavoitteena on pohjustaa työpajojen toteutusta. Luoto-konsortio on ollut ohjaamassa selvitystyötä.

Päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää

- perustaa Luovien alojen ekologisen kestävyysmurroksen toimenpideohjelmaa (LuoTo) -hanketta täydentävän osahankkeen Luoto 2:n,
- nimetä hankkeen vastuujohtajaksi aluekehittämisen vastuualueen johtajan,
- velvoittaa hankkeen noudattamaan Uudenmaan liiton voimassa olevaa projektiohjetta.

Päätös:

Maakuntahallitus päätti esityksen mukaisesti.

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Juha Eskelinen
Asiantuntija Jaana Eskola